

Маршак С.М.

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

вул. Хрещатик, 30, м. Київ, 01601, тел.: (044) 531-36-93; 206-38-45
E-mail: kanc@mev.gov.ua, сайт: <http://mpe.kmu.gov.ua>, ідентифікаційний код 37552996

На № _____

Територіальним громадам

(за списком)

Відповідно до резолюції Секретаріату Кабінету Міністрів України від 28.01.2021 № 2529/0/2-21 Міністерство енергетики розглянуло листи Мирноградської міської ради Донецької області від 20.01.2021 № 01-14-006, Вознесенської міської ради Миколаївської області від 18.01.2021 № 144/01/01-02/15, Дубенської міської ради Рівненської області від 18.01.2021 № 292/05-02-14/21, Покровської міської ради Донецької області від 21.01.2021 № 01/23-070, Болградської міської ради Одеської області від 16.01.2021 № 91/0212, Острозької міської ради Рівненської області від 15.01.2021 № вих.-246/01-12-21 щодо тарифів на житлово-комунальні послуги та в межах компетенції повідомляє.

Щодо ціни на природний газ

На виконання підпункту 2 пункту 6 протоколу засідання Кабінету Міністрів України від 28.12.2020 № 132 стосовно вивчення питання щодо обґрунтованості рівня роздрібних цін на природний газ та послуги з його транспортування і розподілу, що постачається, зокрема побутовим споживачам, Міністерство енергетики України провело моніторинг формування цін на газ для населення.

За результатами проведеного моніторингу зазначаємо, що в серпні-грудні 2020 року через наявність домінуючого положення у регіональних газопостачальних компаній середня ціна на 36% перевищувала ціну ГК «Нафтогаз України», при цьому доля цих постачальників в сегменті продажу газу для потреб побутових споживачів складала більше 90%.

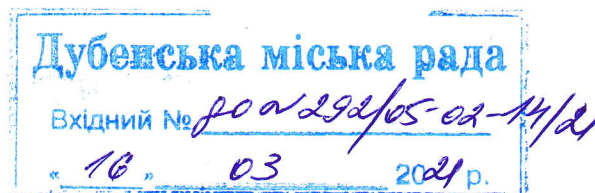
У зв'язку з стрімким зростанням цін на природний газ та через зменшення доходів громадян, спричинене пандемією коронавірусу, Урядом вживаються нагальні заходи для зниження ціни на природний газ для побутових споживачів.

Так, зокрема, за підсумками наради, проведеної Прем'єр-міністром України Д. Шмигалем 11.01.2021 за участі Міненерго, НАК «Нафтогаз України», НКРЕКП, ТОВ «Оператор газотранспортної системи України» та представників Офісу Президента, а також наради, проведеної Президентом України В. Зеленським 13.01.2021 за участі представників Уряду, НКРЕКП, НАК «Нафтогаз України» та фахівців у галузі економіки, електро- та газової енергетики, Міненерго розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України».

Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 18.01.2021 № 25 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», положеннями якої запроваджується державне регулювання ціни на природний газ.

Міністерство енергетики України
№ 25/157/13/282 від 18.01.2021
КЕП: Зорін О. О. 02.03.2021 11:04
58E2D9E7F900307B04000005B982F0008548600

до 31.03.2021 і встановлюється з 01.02.2021 – у лютому та березні 2021 року гранична ціна для всіх побутових споживачів у сумі 6,99 грн за 1 куб. метр (з урахуванням податку на додану вартість та плати за транспортування магістральними газопроводами до внутрішніх точок виходу з газотранспортної системи).

Крім того, повідомляємо, що в рамках виконання підпункту 6 пункту 6 протоколу засідання Кабінету Міністрів України від 20.01.2021 № 7, Міненерго розробляється план довгострокових фінансових інструментів для збалансування ринку природного газу, який включатиме в себе аналіз проблем, які потребують негайного вирішення на оптовому та роздрібному ринку природного газу, а також шляхи їх вирішення, включаючи пропозиції змін до законодавства України.

Щодо тарифів на послуги з розподілу природного газу

Слід зазначити, що частиною другою статті 19 Конституції України визначено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до Положення про Міністерство енергетики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2020 № 507, питання щодо встановлення та перегляду тарифів на послуги транспортування та розподілу природного газу операторами газорозподільних мереж, не належать до компетенції Міністерства.

Згідно з положеннями статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» до компетенції Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг як Регулятора на ринку природного газу належить, зокрема, затвердження та оприлюднення у встановленому порядку методології визначення тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу, методологій визначення тарифів на послуги розподілу природного газу, а також затвердження правил постачання природного газу.

Відповідно до пункту 14 частини першої статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон про НКРЕКП) для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Регулятор, зокрема, забезпечує захист прав та законних інтересів споживачів товарів (послуг), які виробляються (надаються) суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг та надає роз'яснення з питань застосування нормативно-правових актів Регулятора.

Постановами Регулятора від 30.01.2021 №№ 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135 внесено зміни до постанов НКРЕКП від 16.12.2020 №№ 2450, 2456, 2458, 2460, 2461, 2462 та від 30.12.2020 №№ 2770, 2772, 2777, 2781, 2782, 2785, 2787, згідно яких, максимальний тариф на послуги розподілу природного газу становитиме 1,79 грн за 1 куб. метр на місяць без ПДВ.

Окрім того зазначаємо, що за інформацією, оприлюдненою на сайті Антимонопольного комітету України (далі – Комітет), Комітет перевірить обґрунтованість та прозорість формування тарифу на розподіл природного газу.

У зв'язку з вищезазначеним Комітетом надано доручення міжобласним територіальним відділенням провести поглиблене дослідження ринку постачання та розподілу природного газу на предмет дотримання вимог суб'єктами ринку

природного газу та органами влади вимог про захист економічної конкуренції. У разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, органами Комітету будуть вжиті відповідні заходи.

Наразі, Міжобласними територіальними відділеннями Комітету розпочато розгляд справ проти 26 газопостачальних компаній, за ознаками вчинення порушення у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку з постачання природного газу для потреб населення, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умови існування зазначеної конкуренції на ринку природного газу.

Щодо електричної енергії

З метою збереження фіксованої ціни на електричну енергію для побутових споживачів, постановою Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 483 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії» (із змінами) (далі – Постанова № 483) на ДП «Гарантований покупець», ДП «НАЕК «Енергоатом», ПрАТ «Укргідроенерго» та постачальників універсальних послуг покладено виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії (далі – ПСО).

Відповідно до Постанови № 483, ціна на електроенергію для побутових споживачів встановлювалась на рівні тарифів, (з урахуванням тарифів, диференційованих за періодами часу), які діяли станом на 30.06.2019.

Слід зазначити, що тарифи на електроенергію, яка відпускається населенню та ряду пільгових категорій споживачів, були встановлені постановою НКРЕКП від 26.02.2015 № 220, зареєстрованої в Мін'юсті 02.03.2015 за № 231/26676, постановою Національної комісії регулювання електроенергетики України від 11.03.2010 № 218 «Про затвердження тарифів на електричну енергію релігійних організацій», зареєстрованої в Мін'юсті 24.03.2010 за № 241/17536 (із змінами), постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики від 23.04.2012 № 498 «Про затвердження Порядку застосування тарифів на електроенергію», зареєстрованої в Мін'юсті 23.04.2012 за № 599/20912 (із змінами) та постановою НКРЕКП від 06.06.2017 № 746 «Про затвердження тарифів на електричну енергію, що відпускається юридичним особам, які є власниками (балансоутримувачами) майна, що використовується для компактного поселення внутрішньо переміщених осіб».

Разом з тим, інформуємо, що на засіданні Регулятора 06.01.2021 прийнято рішення про визнання зазначених вище постанов такими, що втратили чинність.

Термін дії Постанови № 483 спливав 01.01.2021. Таким чином, у разі припинення її дії, ціна на електроенергію для побутових споживачів формувалась би на ринкових умовах, що призвело б до різкого, більш ніж в 2,5 рази, зростання тарифу на електричну енергію для населення вже з січня 2021 року (до близько 3.30 грн/кВт·год).

Відповідно до частини третьої статті 62 Закону України «Про ринок електричної енергії», з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії Кабінетом Міністрів України у передбачених цією частиною випадках та на визначений строк на учасників ринку (крім споживачів) можуть покладатися спеціальні обов'язки. Пропозиції щодо обсягів та умов покладення спеціальних обов'язків готуються Регулятором з

урахуванням вимог зазначеної статті та подаються до Кабінету Міністрів України після проведення консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

Стаття 1 Закону про НКРЕКП визначає, що НКРЕКП є постійно діючим центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який утворюється Кабінетом Міністрів України.

Згідно з частиною третьою статті 6 Закону про НКРЕКП Регулятор розробляє та подає до Кабінету Міністрів України проекти актів Кабінету Міністрів України з питань, що належать до його компетенції, узагальнює та аналізує інформацію про їх виконання, вносить пропозиції щодо їх удосконалення.

Питання необхідності фінансового збалансування ринку електричної енергії та внесення відповідних змін до ПСО регулярно піднімалися на численних зустрічах і нарадах починаючи з 2-ї половини 2020 року, в тому числі в рамках Антикризисового енергетичного штабу під головуванням Прем'єр – міністра України, утвореного постановою Кабінету Міністрів України від 24.04.2020 № 312. Відповідно до рішень зазначених нарад та окремих доручень передбачалось НКРЕКП спільно з Міненерго та іншими учасниками ринку розробити модель ПСО з метою фінансового збалансування ринку електричної енергії в 2020-2021 роках, в тому числі і пролонгація строку ПСО.

Враховуючи зазначене, НКРЕКП листами від 23.11.2020 № 12485/17.2.1/7-20, від 02.12.2020 № 12960/17.2/7-20 та від 11.12.2020 № 01-17.2/45-дск направлено до Міненерго варіанти внесення змін до Постанови № 483, а саме: збереження чинної перехідної моделі ПСО з одночасним встановленням фіксованої ціни на електричну енергію для побутових споживачів з 01.01.2021 та фінансову модель ПСО, яку розроблено із урахуванням рекомендації Секретаріату Енергетичного Співтовариства і рекомендації USAID щодо подальшого розвитку енергоринку відповідно до досвіду інших європейських країн.

Слід зазначити, що в грудні 2020 НКРЕКП збільшено тарифи транспортної складової на 2021 рік з 1,2 грн/кВт·год. до 1,51 грн/кВт·год. А саме:

тариф на передачу НЕК «Укренерго» встановлено на рівні 35 коп/кВт·год;

середньозважений тариф на розподіл на рівні 106 коп/кВт·год;

середньозважений тариф на постачання на рівні 10 коп /кВт·год.

Також, зросла доля споживання побутовими споживачами від сумарних обсягів споживання (за прогнозами Регулятора обсяг споживання населенням зросте на 8%) і обсяг електричної енергії, який ДП «НАЕК «Енергоатом» має продати в рамках механізму ПСО зростає з 50% до 53%, а обсяг електроенергії, який підприємство зможе продати на різних сегментах ринку електроенергії на конкурентних умовах відповідно зменшується.

Крім того, з початку 2021 року, зростає собівартість виробництва електричної енергії на АЕС через необхідність підвищення заробітної плати працівників, виконання ремонтної кампанії атомних енергоблоків, інвестиційних програм підприємства та забезпечення ядерної безпеки.

У підсумку, на підставі пропозицій Регулятора, Міненерго було розроблено, а Урядом 28.12.2020 прийнято постанову № 1325 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 р. № 483» (далі – Постанова № 1325).

Постановою № 1325 передбачено:

продовження строку дії ПСО до 31.03.2021;

встановлення на період з 01.01.2021 по 31.03.2021 фіксованої ціни за 1 кВт·год електричної енергії для побутових споживачів на рівні 1,68 грн. (з ПДВ). Разом з тим збережено і залишено без змін коефіцієнти дво – та тризонного обліку електричної енергії;

збільшення ціни за якою ДП «НАЕК «Енергоатом» буде здійснювати продаж електроенергії в рамках перехідної моделі ПСО з 10 грн за 1 МВт·год до 150 грн за 1 МВт·год.

Необхідно зазначити, що прийняте Урядом рішення про підвищення тарифу для побутових споживачів є мінімально можливим і таким, що не покриває всіх складових витрат на виробництво та постачання електричної енергії побутовим споживачам.

Так, з урахуванням зонного обліку, середній тариф для побутових споживачів складатиме близько 1,60 грн/кВт·год (з ПДВ), з яких лише транспортна складова становить 1,51 грн/кВт·год. Таким чином, на безпосередньо електричну енергію залишається лише 9 копійок з необхідних 17 (середньозважано, з ПДВ), які гарантований покупець сплачує ДП «НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго» в рамках ПСО. Тобто, навіть за умови повної оплати населенням електричної енергії, зібраних електропостачальниками коштів не вистачить щоб повною мірою розрахуватися із виробниками, а дефіцит буде складати 0,08 грн/кВт·год.

Відповідно до частини другої статті 3 Закону України «Про ринок електричної енергії» визначено, що функціонування ринку електричної енергії здійснюється на принципах, зокрема, недискримінаційного ціно- та тарифоутворення, що відображає економічно обґрунтовані витрати. Зазначене свідчить про необхідність подальшого зниження обсягу перехресного субсидіювання.

Водночас інформуємо, що Міненерго спільно з НКРЕКП та іншими учасниками ринку електричної енергії продовжує напрацювання щодо удосконалення сценаріїв фінансового збалансування ринку електричної енергії у 2021 році та механізму ПСО.

Зауважуємо, що тарифи для побутових споживачів на електричну енергію не переглядалися з 2017 року, тоді як мінімальна заробітна плата збільшилась на 88%, а рівень мінімальної пенсії на 92%, що значно випереджає темпи зростання середньозваженої ціни на електричну енергію для побутових споживачів.

Для додаткового захисту споживачів, які найбільше постраждали від перегляду тарифу на електричну енергію, постановою Кабінету Міністрів України від 01.02.2021 № 64 «Питання надання компенсації деяким категоріям споживачів електричної енергії» затверджено Порядок використання коштів для надання компенсації деяким категоріям споживачів електричної енергії (далі – Порядок) та передбачається надання компенсації на оплату електричної енергії наступним категоріям споживачів електричної енергії (крім тих, які отримують житлову субсидію):

населенню, яке проживає в житлових будинках (у тому числі в житлових будинках готельного типу, квартирах та гуртожитках), обладнаних в установленому порядку електроопалювальними установками (у тому числі в сільській місцевості), і станом на 31.12.2020 мало право на знижений тариф;

населенню, яке проживає в багатоквартирних будинках, не газифікованих природним газом і в яких відсутні або не функціонують системи централізованого

теплопостачання (у тому числі в сільській місцевості), і станом на 31.12.2020 мало право на знижений тариф;

багатодітним, прийомним сім'ям та дитячим будинкам сімейного типу.

Для забезпечення фінансування зазначеної компенсації, Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до додатка № 3 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» щодо компенсації у зв'язку з підвищенням тарифів на електричну енергію» від 29.01.2021 № 1158-ІХ.

Відтак, згідно із Законом України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» (із змінами) Міністерству соціальної політики України передбачені видатки за бюджетною програмою за КПКВК 2501410 «Компенсація у зв'язку з підвищенням тарифів на електричну енергію на оплату електричної енергії населенням, яке проживає в житлових будинках (у тому числі в житлових будинках готельного типу, квартирах та гуртожитках), обладнаних у встановленому порядку електроопалювальними установками (у тому числі в сільській місцевості), населенням, яке проживає в багатоквартирних будинках, не газифікованих природним газом і в яких відсутні або не функціонують системи централізованого теплопостачання (у тому числі в сільській місцевості), а також багатодітними, прийомними сім'ями та дитячими будинками сімейного типу» у сумі 1,4 млрд грн.

Щодо соціального захисту населення

Дієвим механізмом забезпечення соціального захисту населення є програма житлових субсидій, за допомогою якої держава компенсує вразливим категоріям споживачів житлово-комунальних послуг їх вартість, що перевищує розмір обов'язкового для домогосподарства відсотка платежу.

Відповідно до Положення про порядок призначення житлових субсидій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.1995 № 848 (зі змінами), житлові субсидії призначаються за наявності різниці між розміром плати за житлово-комунальні послуги у межах соціальної норми житла, соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами та розміром обов'язкового відсотка платежу, визначеного в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Розмір обов'язкового відсотка платежу за житлово-комунальні послуги визначається для кожної сім'ї індивідуально залежно від розміру середньомісячного сукупного доходу домогосподарства в розрахунку на одну особу. Що менші доходи, то меншим є обов'язковий відсоток платежу. У разі зростання цін (тарифів) на комунальні послуги розмір обов'язкового відсотка платежу не змінюється, а розмір житлової субсидії збільшується.

За результатами опрацювання найбільш актуальних питань, пов'язаних із реалізацією програми житлових субсидій, Мінсоцполітики розробляються зміни до порядку призначення житлових субсидій шляхом уточнення окремих його положень.

Варто зазначити, що з початку опалювального сезону 2020–2021 років до порядку призначення житлових субсидій внесено низку змін, згідно з якими спрощено порядок їх призначення. Зокрема, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1282 житлова субсидія може призначатися за рішенням комісії органів місцевого самоврядування домогосподарствам, у складі яких є особи, що офіційно працюють за кордоном у країнах, з якими Україною не

укладено договорів про соціальне забезпечення, або перебувають за кордоном у період догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Постановою Кабінету Міністрів України від 23.12.2020 № 1324 передбачена можливість призначення на загальних підставах житлових субсидій особам, яким надається допомога по частковому безробіттю на період карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, без вимоги обов'язковості сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у розмірі, не меншому від мінімального, сумарно протягом трьох місяців у періоді, за який враховуються доходи, при призначенні житлової субсидії.

Мінсоцполітики постійно працює над оптимізацією механізму призначення житлових субсидій та вдосконаленням заходів, спрямованих на посилення соціального захисту населення.

Згідно із Законом України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» (із змінами) Міністерству соціальної політики України передбачені видатки за бюджетною програмою за КПКВК 2501230 «Виплата пільг і житлових субсидій громадянам на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу у грошовій формі» у сумі 35,2 млрд грн.

Заступник Міністра

Олександр ЗОРІН